

TEORIJA ETNOSA: NAŠI DOMETI

Pod tim naslovom u Kumrovcu je 16. i 17. veljače 1989. održan znanstveni susret hrvatskih i slovenskih etnologa (8. Hrvatsko-slovenske etnološke paralele).

U nazivu znanosti etnologije sadržan je pojam etnosa. Etnologija bi, stoga, morala biti znanost o etnosu. No moderna etnologija nije usredotočena na istraživanja fenomena etnosa kao na svoje jedino područje. Etnos u suvremenim etnološkim pristupima nudi jednu od mogućnosti istraživanja. Etnologija je, naime, u nas nastala kao znanost o "narodu". "Narod" je pritom promatran romantički, s težištem na ispitivanju onih pojava koje će potvrditi njegovu samobitnost, mitsku starinu. Istraživan je narod kao kompaktna socijalna zajednica, bez socijalne slojevitosti. Kritika pojma narod, tj. naroda kao isključivoga predmeta etnološkog istraživanja, obogatila je suvremenu etnološku misao u nas i u svijetu i usmjerila istraživanja na socijalni kontekst kulturnih pojava, na interpretaciju kulture i kulturnih simbola, ne samo na mitski narod nego na svakodnevicu narodne kulture u prošlosti i suvremenosti.

To je donekle potisnulo zanimanje za istraživanje fenomena etnosa i etničkih procesa. U etnologiji Jugoslavije, osim pojedinačnih bavljenja etnosom i etnogenezom jedva da je zabilježen sustavan napor u istraživanju te materije.

Sastanak u Kumrovcu imao je za cilj da etnolozi uz pomoć drugih znanstvenika — sociologa, povjesničara kao i filozofa — pridruže teoriji etnosa. Znanstveni skup bio je organiziran na način da omogućiti što plodonosniju raspravu. Zato i nije bilo mnogo referata, ali su pojedini referati imali unaprijed pripremljene komentare što je urodilo korisnim raspravama.

Dunja Rihtman-Auguštin
Hrvatsko etnološko društvo

* * *

Smatrajući da se radovi iz Kumrovca neposredno odnose na jedno od bitnih istraživačkih područja Instituta za migracije i narodnosti, redakcija *Migracijskih tema* odlučila ih je objaviti u ovom dvobroju časopisa, i to zajedno s drugim prilogima iz opće tematike etnosa i etniciteta. Treba, međutim, dodati da je većina referata s kumrovečkog skupa, po molbi redakcije, prilagođena (ili preinačena) u skladu sa formatom za redovne znanstvene članke.

Milan Mesić
Glavni i odgovorni urednik